

Provtagningsanvisning för lungcytologi

Gäller för: Klinisk patologi och cytologi

Utförs på: Cytologavdelningen

Sputum

Provet tages på morgonen innan frukost.

Patienten ska skölja munnen med vatten och snyta sig före provtagning.

Representativt material från de djupa luftvägarna är avgörande för diagnos, varför patienten bör vara väl informerad i upphostningsteknik. Helst bör hjälp ges av specialkunnig personal, gärna sjukgymnast. Prov omedelbart efter bronkoskopi kan dessutom vara värdefullt.

Vanligen tas tre prov från tre på varandra följande dagar.

Patienten hostar direkt ned i för ändamålet avsedd sputumburk fylld till 2/3 med 70% etanol. Detta kärl placeras sedan i transportburk. Locket måste vara ordentligt påsatt! Den inre burken måste vara etiketterad med patientens fullständiga personnummer och namn. Helst ska även ytterburken vara etiketterad.

Till varje prov bifogas cytologiremiss med adekvat ifylld anamnes.

Bronchoalveolar lavage (BAL)

Om metoden är indicerad för specialfrågeställning önskas telefonkontakt innan provtagning.

Lungpunktion inklusive eventuell transbronkiell punktion

Som framgår av information om punktionscytologi kan komplikationer såsom pneumothorax och blödningar förekomma, vilket provtagaren måste vara införstådd med.

Lungtumörer visar ej sällan skivepiteldifferentiering, som ofta tydligast framgår efter spritfixering.

Vid lungpunktioner är det därför önskvärt att förutom lufttorkade glas även enstaka spritfixerade glas framställs, varvid mycket snabb fixering är nödvändig.

Bronskölvätska och borstprov från bronk

Provtagningsanvisning finns under rubriken Borstprov.

Pleuraexsudat

Provtagningsanvisning finns under rubriken Exsudat.